

БИЛТЕН

Избор коза за приплод

При избору коза за приплод преваходно треба обратити пажњу на њихово здравствено стање.

Телесна развијеност коза битно утиче на здравље, отпорност, конституцију па и самоискоришћавање грла, па је због тога оцена екстеријера од посебног значаја при избору грла за приплод. Добро развијена и млечна коза има фину главу, миран израз, сјајне и благе очи, усправне уши, дуг и танак врат, чврст скелет и добро развијено тело.

Добро развијено тело подразумева широк грудни кош, а ребра дуга и добро заобљена, плећке добро повезане уз тело и да не штрче. Леђна линија треба да је дуга и равна, а сапи дуге и широке, са благим падом према задњем делу тела, а такође да је добро развијен и трбушни део.

Значајну пажњу треба обратити на ноге. Оне треба да су чврсте, а да папци добро прилежу уз земљу. Предње ноге треба да су праве, суве са довољним размаком, а задње добро размакнуте и паралелне. Непожељно је да козе имају такозвани "X" или "O" став ногу.

Пажњу треба обратити и на виме. По правилу, оно треба да је овално, лоптастог облика, добро развијено, пространо и добро повезано за трбух као и за бутове. Такође треба да има изражене млечне вене, а да је покривено танком и еластичном кожом. Облик сиса треба да је правилан, да су довољно дуге, а не и превелике и са врховима усмереним ка напред. Непожељно је слабо развијено виме, плитко, са великим сисама, са слабо развијеном једном половином, лоше повезано итд.

Све су ово основни принципи и параметри којих се треба придржавати при избору приплодног материјала у козарству.

дипл.инг. Горан Јоксић
ПСС-Крагујевац

Одгој и тов ћурака

Ћурићи се гаје на сличан начин као пилићи али ипак постоје одређене разлике које треба истаћи.

1. Ћурићи су већи од пилића и знатно брже расту па им је због тога потребно обезбедити 2-3 пута више подне површине, хранидбеног простора, простора на појилици, под грејачем и сл. него за пиле.
2. Првих недеља ћурићи су осетљивији од пилића, лакше страдају од хладноће, промаје, влаге, квашења и других неповољних утицаја. Тек кад „пребојају“, у узрасту око 8 недеља постају изразито отпорни.
3. Ћурићи првих дана слабо виде и потребна им је јака светлост да би уочили храну и воду. Они се за разлику од пилића, обавезно морају учити да једу и пију.
4. Захтевају више топлоте од пилића првих дана, па и недеља. Минимална температура која се мора обезбедити једнодневним ћурићима је 35-38 степени.
5. Осетљивији су од пилића и на друге стресове, буку, неуједначену осветљеност просторије, лако се узнемире, уплаше и гомилају, па услед тога може доћи до великих губитака.
6. Због тога што расту знатно брже од пилића захтевају и храну богатију беланчевинама, прве 4 недеље и са 28-30% протеина.

У гајењу и тову ћурака хигијена је апсолутно неопходна. Просторију у коју ће се сместити једнодневни ћурићи потребно је темељно очистити, опрати и дезинфиковати. Неколико дана пре усељења, у просторију се уноси и по поду распорестире чиста и сува простирка, а потом се уноси и распоређује предходно очишћена и дезинфикована опрема као што су грејачи, појилице, хранилице и др. Добро је најмање 2 дана пре усељења обавити фумигацију просторије тј. дезинфекцију парама формалдехида. Најмање 24 сата пре пријема просторију загрејати на 35-38 степени.

Првих дана је потребно ћуриће веома често надгледати и контролисати да ли се угодно осећају и да ли узимају воду и храну. Понашање ћурића је најбољи начин да се оцени колико им одговарају услови гајења.

Храну треба давати чешће и у малим количинама, али да је увек имају на располагању. Појилице треба свакодневно празнити, прати, дезинфиковати и пунити свежом водом. Нарочито је важно да простирка буде сува и растресита.

Ако се ћурке након периода гајења уз загревање пресељавају из затворене просторије у надстрешницу или на испуст, то треба обавити уз највећу пажњу, избегавајући хладно, ветровито и кишовито време.

Да би ћурићи брзо расли и добро искоришћавали храну, морају се хранити смешама које садрже све потребне састојке (енергија, беланчевине, масне киселине, аминокиселине, витамине, минералне материје, микроелементе и др.). Најповољнија смеша за ћурке је она са око 40 различитих састојака. Зато се најбоље и најпотпуније смеше са свим потребним састојцима у потребним количинама и у најповољнијем односу, производе у фабрикама сточне хране које поседују савремену, аутоматизовану и компјутеризовану опрему за ову производњу. За исхрану товних ћурака у интензивном систему користи се храна у облику пелета. У прве 4 недеље су пречника мањим од 2 мм, а касније 3,2 мм. Пошто су ћурке зрноједи, у њиховој исхрани треба избегавати брашнасте смеше.

Свака селекцијска организација за хибрид који производи у упутству за тов ћурака даје одговарајуће нормативе исхране.

За напајање мора се обезбедити чиста, хемијски и бактериолошки исправна вода за пиће. Ћурке троше приближно двоструко више воде него хране, мада у врелим летњим данима та потрошња може бити и знатно већа.

БЕРБА ЈАГОДАСТОГ ВОЋА

МАЛИНА се бере кад плод добије карактеристичну боју сорте И лако се одваја од цветне ложе.

Плодови малине не сазревају истовремено, што значи да је потребно више берби да би се обезбедили максимални приноси.

Током три-четири недеље убира се сваки други дан, а ако је време веома топло и суво, сваког дана.

Најбоље је да се бере у раним јутарњим и касним вечерњим сатима. Плодови не смеју бити влажни, јер брзо труле, а током замрзавања се слећују.

Најбољи степен зрелости плодова малине за свежу употребу је онда када плод у потпуности добије црвену боју, односно пре него што поприми тамно црвену боју.

Малине би требало брзо стављати у климатизоване услове-хладњаче.

После сваке бербе засад треба да остане чист, без сувих, трулих и оштећених плодова, који су легло болести.

КУПИНА се бере у више наврата, већина пузајућих сорти без бодљи сваких пет-шест дана. То се ради непосредно пред пуну или у пуној зрелости.

Најбољи степен зрелости плодова купине за свежу употребу је онда када плод у потпуности добије црну боју, али пре него што коштуница омекша.

Зреле купине су чврсте, најароматичније И најобоженије. Презреле су мање укусне, делом губе боју И чврстину, па брзо труну.

РИБИЗЛА има осетљиве плодове који не дозревају накнадно. Најбоље је да се беру када су зрели, али не презрели. Рано убрани плодови немају боју карактеристичну за сорту, а укус је трпак И кисео. Ако се закасни, бобице се осипају И брзо пропадају, лошег су укуса И смањена је количина витамина Ц.

Када су потпуно зреле, бобице рибизле сум еке, ароматичне, у потпуности обојене, без имало зелене боје при петелци.

Плодове не треба брати када су влажни од кише или росе И за време високих температуре.

БОРОВНИЦА сазрева од краја јуна до средине августа, на већим надморским висинама И касније. Плодови се беру сваких пет до седам дана.

Високожбунасте сорте имају крупне плодове који се лакше беру него обична боровница ситних плодова. Плодови су најбољег квалитета ако се беру ујутру, пошто се роса осуши, И пре него што наступе високе температуре.

Боровница за потрошњу у свежем стању углавном се бере ручно, а препоручује се што мање манипулисање плодовима, да би се умањило оштећење плодова И ширење болести.

За чување током три-четири месеца потребне су коморе у којима се одређује садржај кисеоника И угљен диоксида И скоро се зауставља процес дозревања.

Дуготрајно чување боље подносе сорте које у пуној зрелости ималу више киселина, какве су "ellot" и "briggitta blue".

дипл.инг. Снежка Новковић

Заштита винове лозе од пепелнице

Штете од пепелнице у нашим виноградима из године у годину су све веће.

Када ова болест нападне бобице, настаје њено брзо ширење па штете могу бити 100%

Међтим и код мањих напада берба може изостати, као последица индиректног деловања ове опасне болести. Оштећена покозица, испуцале бобице и уништени гроздови су директна штета напада пепелнице.

Остатак грозђа припада најнижој категорији квалитета, тешко се нађе купац а и постиже се знатно нижа цена. Уколико у фази зрења имамо учестале кише, остатак грозђа не дочека бербу већ пропадне од сиве трулежи која преко оштећених бобица од пепелнице обухвата читаве гроздове. На крају у виноградима где је присутна

пепелница имамо отежану бербу која изискује веће трошкове

Значи, на једној страни, у виноградима, имамо болест која нам сваке године односи значајне количине гроздја. Истовремено на другој страни ову болест изазива патогена гљива о којој се све зна, укључујући и веома ефикасне, пре свега, хемијске мере заштите.

Крај јуна и почетак јула је време када нам се виноградари обраћају за помоћ. Обично се жале на мању или већу појаву пепелнице и поред тога што су "редовно третирали" своје винограде

Ово је прилика да се подсетимо шта је потребно да урадимо у заштити против ове болести.

Паразитна гљива [*uncinula necator*] се најчешће преко зиме одржава мицелијом у пупољцима винове лозе. Из ових пупољака у пролеће израстају ластари са којих се болест шири даље.

Све ово се дешава веома рано у пролеће, па са заштитом треба почети одмах по кретању лозе, када су ластари у фази формирања трећег листа. Број третирања против пепелнице релативно је важан ако она нису спроведена на време и одговарајућим препаратима.

Основно је непропустити прва два третирања до цветања, која су најважнија у превентивној заштити против пепелнице. Каснија третирања против пепелнице конбинујемо у оквиру заштите против пламењаче. Винограде морамо често детаљно прегледати и несмемо дозволити да се болест јави на бобицама.

По престанку заштите против пламењаче (крајем јула и почетком августа) препоручљиво је да се обаве још једно-два третирања против пепелнице. Уколико се пепелница појави на бобицама (због пропуста у превентиви) а да смо то одмах уочили, можемо употребити системичне фунгициде и очистити пепељасту превлаку али не и некрозу оболелог ткива на бобицама (штета се не отклања већ се умањује)

На тржишту постоји добар избор препарата против пепелнице са контактним и системичним деловањем чијом правилном применом ову болест можемо држати под контролом и да не дозволимо да нам прави штете у виноградима.

Дил.инг Брнивоје Анђелић

Cydia pomonella **Смотавац јабуке**

Ово је веома економски значајна штеточина. Има две генерације годишње, понекад и три.

Презимљава као одрасла гусеница која се налази у кокону на стаблу. Први лет лептира почиње у првој половини маја месеца и траје до краја јуна. Други лет лептира почиње у другој половини јула и траје до септембра. Генерације се преплићу па се често могу наћи сви стадијуми истовремено. Гусенице друге генерације се хране плодом јабуке и на тај начин оштећују већ формиране и полузреле плодове.

Сузбијање може бито отезано јер гусенице већи део живота проводе у плодовима где су заштићене од дејства инсектицида. Штете могу бити огромне уколико се хемијске мере заштите не спроведу правовремено. Потребно обавити већи број третирања. У већим засадима јабуке потребно је поставити феромонске клопке како би пратили лет лептира и суму ефективних температура. Праг штетности за другу генерацију је 5 за прво, а 10 кумулативно ухваћених инсеката за друго третирање.

На тржишту постоји велики број инсектицида регистрован за сузбијање ове штеточине. Третирање се може обавити једним од препарата: Nurelle-D (хлорпифос) каренца за јабуку 28 дана, Mospilan 20-SP (а.м. ацетамиприд) каренца за јабуку 28 дана, Volley 20-SP (а.м. ацетамиприд) каренца за јабуку 14 дана, Karate zeon (а.м. ламбада –цихалотрин) каренца за јабуку 14 дана, Fastac 10-SC (с.м. алфа-циперметрин) каренца за јабуку 14 дана и др.

Увек приликом примене препарата обратити пажњу на каренцу (време од последње примене препарата до бербе).

Драгана Томић, дипл.инг. заштите биља